

Ime predmeta 1	KONJSKI VAGON
Ime predmeta 2	/
ID številka / EŠD	002.251.Idrija
Upravljavec	Mestni muzej Idrija, Prelovčeva 9, 5280 Idrija
Lastništvo	Javno
Lastnik	Občina Idrija, Mestni trg 1, 5280 Idrija
ID številka / EŠD	510:IDR;RS-31
Klasifikacija dediščine	Rudnik, Transport – druge oblike transporta , Topilnica / Topilništvo, žganje rude

OPIS

Kratek opis	Dvoosni samoizpraznilni vagon za prevoz rude, je poznan tudi kot konjski vagon. Velik keson je vležajen na osi v okviru na sredini vozila. Keson ima na zadnji strani loputo. Kolesa imajo sledilni venec (premer je 66.5 cm). Zavore na kolesih so lesene. Vagon ima v sredini jekleno litoželezno ploščico s številko 20. Nosilnost zvrhano naloženega vagona je več kot 2,5 tone.
Mere	Dolžina 254 cm, širina 117 cm, višina 151 cm.
Materiali	Les, litoželezna kolesa.
Datacija	Okrog leta 1850

Avtor / Proizvajalec Podatek o proizvajalcu ni znan.

Slikovne priloge

Prvotna raba

Pred uvedbo elektrovleke (sredi 19. stoletja), je idrijski rudnik za prevoz fine rude iz prebiralnice – Bašerije k žgalnim pečem, zgradil železnico. Za industrijski tir, ki je tekel od Bašerije do žgalnice so izbrali s strani države priporočeno tirno širino 1 m. Tako so tudi povečali kapaciteto naložene rude. Samoizpraznilne vagone so sprva vlekli konji, enega po enega. Zadnji vagon v kompoziciji, je imel zavoro in sedež, na katerem je sedel delavec, ki je zaviral. Loputa je omogočala iztresanje rude v celoti. Vsak vagon je imel svojo številko, ker so ga ob prihodu v topilnico - žgalnico stehali. Z uvedbo elektrovleke se je stanje izboljšalo. Več vagonov spetih v kompozicijo je vlekla električna lokomotiva. V tem času so opisane vagone uporabljali predvsem za prevoz rude do Čermak-Špirekove peči.

Sedanja raba

Konjski vagon se ohranja, varuje in prezentira kot pomemben spomenik tehniške dediščine rudarjenja v Idriji z izjemnimi univerzalnimi vrednotami. Je del zbirke »Rudniški stroji in naprave« Mestnega muzeja Idrija. Do sedaj nismo uspeli izslediti, da bi še kje v svetu kdaj koli uporabljali vagone za prevoz rude take konstrukcije, kot je ta v Idriji. Ker gre očitno za tipično konstrukcijo, ki je nastala v Idriji so ti vagoni tudi v svetovnem merilu edinstveni.

Prvotna lokacija

Rudnika živega srebra Idrija (Bašerija, Topilnica).

Sedanja lokacija

Jožefov jašek, nakladalna postaja žičnice Rudnika živega srebra Idrija.

STANJE OHRANJENOSTI

Zgodovina opravljenih posegov	Pri restavriranju v letu 2000, so bili vsi deli podvozja razstavljeni. Površine očiščene so bile očiščene peskanjem in barvane temeljno ter pokrivno. Dodatni posegi zato niso potrebni. Varovanje v prostoru je urejeno.
Sedanje stanje	dobro
Potrebni ukrepi	Redno obdobjno vzdrževanje.

DOKUMENTACIJA

Naslov / zbirka / povezave itd., kjer so dostopne podrobnejše informacije	- Inventarna knjiga Mestnega muzeja Idrija. - Zelenc, Anton. In vendar se giblje: katalog rudniških strojev in naprav. Idrija, Mestni muzej Idrija, 2001. - Zelenc, Anton. Restavrirani stroji in naprave Rudnika živega srebra Idrija. Ruda: revija Združenja za ohranjanje rudarske dediščine Slovenije, 1-2/2013, str. 16-20. - Zelenc, Anton. Idrija municipal museum: restored mine machines and devices of the Idrija mercury mine. Patrimoine de l'industrie, 2004, str. 17-19.
Izpolnjevalec	Mestni muzej Idrija
Izpolnjeval je	Miha Kosmač
Datum objave	8. 3. 2018
Datum urejanja	Never